

bali

sakay “bali” caay katakah kita u bali kaliyuh han namakay cuwaay hakya muculal nayi’ ku matinengay, nayay ku kulit i sasuma nu puu’ beliw sa ku bali i uzip cay kaleca ku saepi’, u lalud i sasa nu kilang mikisapi’ sademsem zahkez ku balucu’.

Beliwan nu bali ku lutulutukan, u balu lutuk tansul mikilul tu bali mipayapay mahiza musalukyaway, i tapuku matumes ku bangsis nu balu, nika caay kaazih ita ciniza, caay katiyung aca ciniza. uzuma mahiza u damsayay a wina mihima midiput, haymaw sa mitiyung tu bihid isu, uzuma satu mahiza u masingkiay makatalay a tademaw, tunutuwa’ amisetul tu uzip isu. bali. mahiniay nu tahakay hina kikasumad ku bali.

mahicaay malabali hakya? uyni u culil nu lahud a mala bali, uyza sa u culil nu bali zuma dadawa uzuma mahaymaw, cayay ku mamazateng nu mita u tademaw, cayay haca kakuwan nu mita. i ti-ciaw izaw ku enem nu masabaliay musaungay muculil, kuyni u saungay a culil nu bali u “satelec bali han, mala aenengan, pasayzaan atu sakalamkam masazuma hawsa, yu masumad ku kitizaan, pasayzaan atu kalamkam hawsa, masumad tu ku bali, u liwliw atu akuti’ a masazumaay tu ku bali.

u tademaw matineng mikitadu tu bali misanga’ tu duku yadah a lamangan canacanan a tuudan, amipacaka tu sakauzip nu tademaw. patinaku tu payapay a balunga belbel. uyza a duku masumad tu, uyni saculil sakacaw sakaluk sapisakakawaw nu tademaw, i likisi izaw tu malebut katenes ku mihcaan, caay kalawpes, a caay kapawan nu tademaw ku mahiniay. kuyni a duku i laylay nu tademaw matulin masuped tu i malebut a mihecaan, caay kahedaw caay kapawan, u tademaw tabaki ku nikasumad u malukay atu saculi.

mahiniay nu tahakay a bali, taneng pakalihalay padaesu tu tademaw, malecad pakalabades tu tademaw. kahapinangan ku mahiniay a baliyus uyzaan u bali atu udad ku misanga’ay, baliyus uyza bali atu udad ku labades mahapinan ku mahiniay. lalangawan nu baliyus i pabaw nu bayu a akuti’, tizaay ku talakaway a lahut, masibet ku nanum nu bayu mapabuwah katukuh i tapuku, malasaadidi’ tu ku bali. kilul kasumad nu bali atu kalineng nu Ti-ciaw, micumuday a bali a mikilul malineng. amala cacayay mubelihay a zinum nu tuki malineng i aliyut nu bali. anu caay katasasa ku lahud, uyni akuti’ay nu bali malineng a masatabaki icelang, sazikuzay amalabaliyus tu.

113 年全國語文競賽臺灣原住民族語言朗讀文章 【撒奇萊雅語】 高中學生組 編號 2 號

風

我們對於「風」並不陌生，卻不知道風從哪裡來，四季的風都不一樣，夏天的風吹在身上，心裡就很舒服。風吹著草原，草飄來飄去像在跳舞，在天空飄，充滿著花香，但我們既看不見、也摸不到。它有時像個慈祥的母親，輕輕撫摸，有時又像狂暴惡徒，瘋狂攻擊著你。風，是變化無常的自然現象。

風是空氣的流動，速度有快有慢，這是人難以想像也無法控制的。地球上有六個空氣流動的系統，稱為「風帶」，當位置、方向和速度不同時，風就會不同，地形與溫度也會造成不同的風。

人類利用風製作出許多工具，例如帆船、風車。這些工具改變了人類的交通與農業，並擁有千年歷史，不會消失，也不會被忘記。

風是大自然現象，風能帶來幸福，同時也能帶來災害。颱風就是最明顯的例子。颱風發源於熱帶海面上，高溫使大量海水蒸發，形成低氣壓中心。隨著氣壓的變化和地球自身的運動，流入的空氣形成一個逆時針旋轉的空氣漩渦。只要氣溫不下降，熱帶氣旋就會越來越強大，最後就形成颱風。